

Đen Thơ

Nguyen Tieu

15 tháng giêng năm Nhâm Dần

15 - 02 - 2022

LỜI MỞ ĐẦU

Đêm thơ nguyên tiêu năm Nhâm Dần 2022

Năm Tân Sửu qua đi, cuốn trôi bao phiền muộn, âu lo của một năm đại dịch tàn phá với những mất mát nặng nề. Giờ đây, xuân Nhâm Dần đã về. Đứng trước thềm xuân mới, lòng người lại rộn lên những cảm xúc khó diễn tả hết bằng lời.

Xuân nay thay áo mới, cuộc sống đã bước sang trang. Sau tất cả những gì đã trải qua, con người lại càng ấp ủ mạnh mẽ hơn những khát vọng vươn cao trong cuộc sống bình thường mới này.

Hòa trong không khí mùa xuân tràn đầy hứng khởi với ý nghĩa: “**Xuân bình an**” đến với muôn người, muôn nhà, là niềm vui của quý đại biểu, quý thầy cô và bao thế hệ học trò hân hoan chào đón 30 năm ngày thành lập trường THCS-THPT Nguyễn Khuyến (1992-2022). Trong niềm vui nhân đôi ấy, biết bao thầy, cô đã lặng thầm chung tay, tiếp tục thắp lên ngọn lửa ấm áp, an lành trong đêm Nguyên Tiêu, phát huy truyền thống tốt đẹp của trường ta mỗi độ xuân về. dù xuân này, vẫn còn đó những khó khăn thử thách mà chúng ta phải vượt qua, để giữ cho không gian yên bình và trong lành hơn.

Đêm thơ đầu tiên đã được nhà thơ Nguyên Nguyên tổ chức tại nhà riêng năm 1999. Đến năm 2000, tập thơ Tinh Sương ra đời, và cứ thế, Đêm thơ Nguyên Tiêu vẫn tiếp tục duy trì và phát triển tại cơ sở 1 cho đến nay, đã tròn 22 tuổi.

Nguyên tiêu nghe thơ, thưởng thức những bài thơ hay, được sống trọn vẹn trong tình bạn, tình thơ, tình thầy trò, tình đồng nghiệp, ta mới thấy trân quý từng nhịp bước đi của thời gian, hơi thở của cuộc sống khi còn được ngồi bên nhau với bao yêu thương và hạnh phúc đọng đầy.

Đại dịch đã qua, hoa xuân vẫn nở.

Giờ khắc xuân về, những thành viên trong gia đình Nguyễn Khuyến lại đến thật gần nhau, dành cho nhau những nụ cười và lời cầu chúc năm mới, ấm áp nghĩa tình.

Chén rượu nhấp môi tình tri kỉ

Những tấm lòng hội lại giữa vàng trắng

Trong tiếng nhạc , tiếng lòng, bùng ánh sáng

Tiếng ca ngân, thoang thoảng khói hương trầm,

Đây còn là dịp đặc biệt để quý Thầy, Cô, bằng hữu bày tỏ tấm lòng thành kính tri ân, tưởng nhớ hai Thầy, hai thuyền trưởng vững vàng, hai nhà giáo đáng kính. Cố GS, nhà giáo nhân dân Lê Trí Viễn - một đời tài hoa và Cố nhà giáo Nguyễn Ngọc Phấn.- trái tim dịu dàng nồng ấm của trường THCS- THPT Nguyễn Khuyến.

Nguyên tiêu này trăng có về với thơ

Đề tài cũ mà tứ thơ không cũ

Phong phú điệu, vẫn vẹn tròn câu chữ

Mỗi bài thơ lấp lánh ánh trăng rằm.

Hương trầm đã đốt, khói hương trầm cùng hơi sương như những làn mỏng nhẹ, quyện lan trong gió ấm, uyển chuyển tỏa đi trong không gian, cùng đất trời trong giờ phút giao hòa lung linh ánh sáng của những ngày đầu năm mới- Năm Nhâm Dần 2022.

Kính chúc quý đại biểu, quý thầy cô và những người yêu thơ có một đêm tràn đầy hứng khởi và hy vọng.

Nguyên Tiêu nghe thơ xin được bắt đầu!

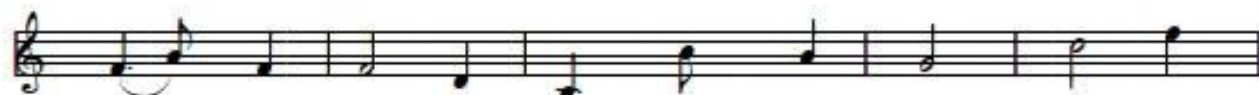
Thơ vẫn đẹp như ngàn năm trước

Thơ: PHAN VĂN
Nhạc: NHẤT TÚY

MODERATO - VUI TƯỞI

Đêm Nguyên Tiêu nghe đất trời trở lạnh.

Bước chân thơ nhẹ nhẹ thoáng qua đời. Con gió

lại vi vu màu huyền ảo. Lòng chùng xuống sợ thơ

trình e ngại. Nụ Quỳnh hoa cho ánh sáng trong đêm.

Thơ và người như cùng chung nhịp điệu. Giữa nhân

gian quay quắt bóng hình. Giữa nhân gian quay quắt một bóng

hình. Thơ vẫn đẹp như ngàn năm trước đó. Vẫn cô

đơn vẫn đời thường vẫn vương. Nàng thơ đến, tay nhân

gian rộng mở. Đón thơ vào lấp kín cõi hư vô.

Tình bạn của hai thầy sáng lập trường.

Lê Trọng Tín

Ngày tết, mọi nhà sum họp, lại nhớ hai thầy sáng lập trường là thầy Lê Trí Viễn và thầy Nguyễn Ngọc Phán. Sâu đậm trong trí nhớ của tôi là tình bạn giữa hai thầy. Lúc sinh thời hai thầy làm việc gắn bó với nhau, cùng nhau soạn thảo cuốn “*Văn hóa trường học*” kí tên chung “*Song Lão*”, cuốn sách là kim chỉ nam cho sự phát triển bền vững của trường.

Thầy Nguyễn Ngọc Phán ra đi ngày 15 tháng 1 năm 2008 nhằm ngày 8 tháng 12 năm Mậu Tý. Ngày 3 tháng 1 năm 2009 nhằm ngày 8 tháng 12 Kỷ Sửu kỉ niệm tròn một năm thầy mất. Thầy Lê Trí Viễn đã chỉ đạo toàn trường tổ chức lễ tưởng niệm thầy Nguyễn Ngọc Phán. Lễ được tổ chức tại năm nơi. Đại diện các cơ sở cùng thầy Lê Trí Viễn làm lễ tại mộ phần thầy Nguyễn Ngọc Phán tại Công viên Nghĩa trang Bình Dương. Mỗi cơ sở lập bàn thờ có hình thầy Nguyễn Ngọc Phán trước cột cờ để giáo viên, nhân viên, học sinh của cơ sở mình làm lễ tưởng niệm. Lễ tưởng niệm tiến hành đồng thời từ 6 giờ 30 đến 7 giờ 45.

Trong diễn văn đọc tại lễ tưởng niệm, với giọng đầy xúc động, thầy Lê Trí Viễn nói “... Còn chuyện Thầy và tôi, hai người vốn không quen biết nhau, bỗng dưng lại gặp nhau ở Trường Nguyễn Khuyến này ngay từ buổi đầu trứng nước, nhưng lại trở thành một đôi bạn thâm thiết, lâu bền. Suốt mười sáu năm qua, nếm trải và vượt qua hàng bao biến chuyển lớn nhỏ, trong đó không ít những gian nan, bất bình với việc này, kẻ nọ, ba lần bảy lượt, rút cục chỉ còn độc hai người, Thầy và tôi, cho tới nay Thầy cũng đã ra đi, chỉ sót lại mình tôi.”

Ngược lại thời gian một năm trước, trong lễ truy điệu thầy Nguyễn Ngọc Phán, vừa lau nước mắt, vừa đọc chậm rãi như muốn tâm sự với người bạn còn nghe được lời mình nói, Thầy Lê Trí Viễn kể rằng:

“ Thầy quê ở Thừa Thiên –Huế, sinh năm 1924, đến nay tháng giêng năm 2008, đã 84 tuổi, tuổi thượng thọ. Nói như người xưa, như thế đã là xưa nay hiếm. Cả một đời, thầy gắn bó với giáo dục. Đi theo nghề này, vinh dự lớn, nhưng cực khổ cũng nhiều. Tại Huế, thầy sáng lập ngôi trường Nguyễn Du đã đào tạo ra rất nhiều học sinh thành đạt. Về thành phố Hồ Chí Minh, thầy lại cùng tôi sáng lập nên trường Nguyễn Khuyến năm 1992. Từ lúc đầu chỉ có 170 học sinh , đến nay đã lên đến con số 6000 em và vững vàng nằm trong top 5 trường có chất lượng cao của thành phố. Cố nhiên, thành tích đáng kể như vậy là công của một tập thể lớn, nhưng tài sức của thầy, người chủ chốt số một, là lớn nhất, bao trùm tất cả. Cố nhiên không phải thầy làm tất cả, nhưng chủ trương, sáng tạo rồi tổ chức thực hiện, kiên trì tiến lên, thì thầy là một người quyết định. Cả thời gian đau ốm, nằm bệnh viện, thầy cũng không quên theo dõi và lúc cần cũng góp phần chỉ đạo cho trường khỏi lệch hướng. Với phương hướng hoạt động và phát triển mà Thầy đã định hướng cho trường, với nề nếp dạy và học mà Thầy đã dày công xây dựng, với đội ngũ giáo viên, nhân viên mà Thầy đã tâm huyết tuyển chọn và đào tạo, ngôi trường mà Thầy sáng lập vẫn vững bước tiến lên.

Vô cùng cảm động trước tình bạn và công lao to lớn của của hai thầy, tôi xin phép được thay mặt toàn thể các thành viên của trường Nguyễn Khuyến viết bài thơ “Thầy hãy yên lòng”, như một lời hứa của các con cháu gìn giữ và phát triển sự nghiệp to lớn mà hai thầy để lại.

Ghi chú : Rất cảm ơn thầy giáo-nhạc sĩ Nhất Túy đã phổ nhạc bài thơ này .

THƠ MÙA XUÂN CỦA VUA TRẦN NHÂN TÔNG

Phần giới thiệu của tác giả Nguyễn Lương Vy

<https://thuvienhoasen.org/a22428/muoi-bai-tho-mua-xuan-cua-tran-nhan-tong>

Trần Nhân Tông (1258-1308) là vị vua thứ 3 của nhà Trần trong lịch sử Việt Nam. Ông trị vì 15 năm (1278 – 1293) và làm Thái Thượng hoàng 15 năm.

Trần Nhân Tông được sử sách ca ngợi là một trong những vị vua anh minh nhất trong lịch sử Việt Nam. Ông có vai trò lãnh đạo quan trọng trong Chiến tranh Nguyên Mông-Đại Việt lần 2 và lần 3.

Trần Nhân Tông cũng là người đã thành lập Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử, lấy pháp hiệu là Đầu Đà Hoàng Giác Điều Ngự. (*Tham khảo từ trang Web. Wikipedia.org VN.*)

“... Theo sử sách còn ghi được, Trần Nhân Tông là tác giả các tập thơ sau đây: *Trần Nhân Tông Thi Tập, Đại Hương Hải Ấn Thi Tập, Tăng Già Toái Sự, Thạch Thất My Ngữ*. Tuy vậy, sau bao nhiêu phen dâu bể của chiến tranh, loạn lạc, số tác phẩm trên đều đã mất. Hiện thơ ông chỉ còn giữ được 31 bài, hai cặp câu thơ lẻ, một bài minh và một bài tán, chép trong các tuyển tập. So với nhiều nhà thơ khác thời Lý – Trần, số lượng ấy kể cũng đã không phải là nhỏ.” (Trích từ bài viết của Nguyễn Huệ Chi và Trần Thị Băng Thanh, ngày 27.08.2012, “*Sự thống nhất giữa hoàng đế, thi nhân và thiền gia trong một nhân cách - Trần Nhân Tông*” trên trang tranhantong.net)

Những bài thơ có nội dung mùa Xuân được giới thiệu dưới đây, trích từ bản PDF của sách *Thơ Văn Lý-Trần*, tập 2, NXB Khoa Học Xã Hội, Hà Nội, 1977. Mỗi bài thơ được trình bày theo thứ tự:

- . Phiên âm bài thơ từ chữ Hán
- . Dịch nghĩa
- . Ghi chú

1-XUÂN HIẾU

Thụy khởi khải song phi,

Bất tri xuân dĩ quy.

Nhất song bạch hồ điệp,

Phách phách sấn hoa phi.

Dịch nghĩa

Ngủ dậy mở cánh cửa sổ,

Không ngờ mùa xuân đã về.

Một đôi bướm trắng,

Phần phật cánh, bay đến với hoa.

2-TẢO MAI KỲ NHỊ

*Ngũ nhật kinh hàn lẫn xuất môn,
Đông phong tiên dĩ đáo cô côn [căn].
Ảnh hoành thủy diện băng sơ bạn,
Hoa áp chi đầu noãn vị phân.
Thúy vũ ca trầm sơn điểm nguyệt,
Hoạ long xuy thấp Ngọc Quan vân.
Nhất chi mê nhập cố nhân mộng,
Giác hậu bất kham trì tặng quân.*

Dịch nghĩa:

MAI SỚM LẦN HAI

Năm ngày sợ rét, lười ra khỏi cửa,
Mà gió xuân đã sớm đến với gốc cây cô đơn.
Bóng ngả trên mặt nước, băng giá bắt đầu tan,
Cành hoa trĩu xuống đầu cành, hơi ấm chưa phân định rõ.
Giọng ca chim Thuý vũ lắng chìm [theo] ánh trăng ở quán trọ trong núi.
Tiếng sáo Hoạ long ẩm ướt đám mây Ngọc Quan.
Một cành hoa lạc vào giấc mộng người xưa,
Sau khi tỉnh giấc, không thể đem tặng bạn được.

3-XUÂN CẢNH

*Dương liễu hoa thâm điệu ngữ trì,
Hoạ đường thiềm ảnh mộ vân phi.
Khách lai bất vấn nhân gian sự,
Cộng ỷ lan can khán thúy vi.*

Dịch nghĩa

Trong khóm hoa dương liễu rậm, chim hót chậm rãi,
Dưới bóng thềm ngôi nhà chạm vẽ, mây chiều lướt bay.
Khách đến chơi không hỏi việc đời,
Cùng đứng tựa lan can ngắm ngọn núi xanh nhạt xa xa.

4-ĐĂNG BẢO ĐÀI SƠN

*Địa tịch đài du cổ,
Thời lai xuân vị thâm.
Vân sơn tương viễn cận.
Hoa kính bán tình âm.*

*Vạn sự thủy lưu thủy,
Bách niên tâm dữ [ngữ] tâm.
Ý lan hoành ngọc địch,
Minh nguyệt mãn hung khâm.*

Dịch nghĩa:

LÊN NÚI BẢO ĐÀI

Đất [nơi đây là nơi] hẻo lánh, [nên] đài [càng] thêm cổ kính,
Theo thời tiết, mùa xuân [nơi đây] về chưa lâu.

Núi mây [nhìn] như xa, như gần,
Ngõ hoa nửa rợp bóng, nửa nắng chiếu.

Muôn việc như nước tuôn [theo] nước,
Trăm năm lòng lại nhủ lòng.

Tựa lan can nâng ngang chiếc sáo quý như ngọc,
Ánh trăng sáng rơi đầy trước ngực.

5-XUÂN VẤN

*Niên thiếu hà tăng liễu sắc không,
Nhất xuân tâm sự bách hoa trung.
Như kim khám phá đông hoàng điện,
Thiên bản bồ đoàn khán trụ hồng.*

CHIỀU XUÂN

Thuở nhỏ chưa từng hiểu thấu lẽ Sắc Không,
Mỗi khi xuân đến vẫn gửi chuyện lòng trong trăm hoa.
Ngày nay đã thấy rõ được bộ mặt chúa Xuân [đông hoàng],
Ngồi trên nệm cỏ giữa tấm phản nhà chùa ngắm cánh hoa hồng rơi rụng.

6-SƠN PHÒNG MẠN HỨNG KỶ NHỊ

*Thị phi niệm trực triêu hoa lạc,
Danh lợi tâm tùy dạ vũ hàn.
Hoa tận vũ tình sơn tịch tịch,
Nhất thanh đề điểu hựu xuân tàn.*

Dịch nghĩa:

MẠN HỨNG TẠI SƠN PHÒNG LẦN HAI

Nghĩ chuyện thị phi rơi rụng cùng với hoa buổi sáng,
Lòng [ham] danh lợi lạnh theo trận mưa đêm.

Hoa rụng hết, mưa đã tạnh, núi non im vắng,
Một tiếng chim kêu, [thế rồi] lại cảnh xuân tàn.

7-XUÂN NHẬT YẾT CHIÊU LĂNG

*Tì hổ thiên môn túc,
Y quan thất phẩm thông.
Bạch đầu quân sĩ tại,
Vãng vãng thuyết Nguyên Phong.*

Dịch nghĩa:

NGÀY XUÂN THĂM CHIÊU LĂNG

Lính thị vệ như cọp, đứng nghiêm túc trước ngàn cửa,
Áo mũ các quan đủ cả bảy phẩm.

Người lính già đầu bạc còn đến ngày nay,
Thường nhắc lại chuyện Nguyên Phong đã qua rồi.

8-QUỶ TRƯỞNG HIỂN KHANH XUÂN BÌNH

*Giá chi vũ bải, thí xuân sam,
Huống trị kim triêu tam nguyệt tam.
Hồng ngọc đôi bàn xuân thái bình,
Tòng lai phong tục cựu An Nam.*

Dịch nghĩa:

TẶNG BÁNH NGÀY XUÂN CHO TRƯỞNG HIỂN KHANH

Múa bài múa giá chi xong rồi, [mặc] thử tấm áo ngày xuân,
Huống nữa hôm nay lại gặp tiết [hàn thực] mừng ba tháng ba.

Bánh rau mùa xuân, như ngọc hồng bày biện đầy mâm,

Đó là phong tục của nước An Nam [ta] từ xưa.

Hình ảnh, phong tục ngày Tết,

THẦY HÃY YÊN LÒNG

Giữa đất trời Bình Dương xanh mát
Thầy nằm đây yên giấc ngủ ngon
Yên lòng Thầy ơi! Có chúng con
Bước tiếp bước theo chân Thầy mãi
Để xứng với lòng Thầy mong mỏi
Dạy học sinh nên người học giỏi
Danh – Chí – Tín – Thành. Nhớ kĩ ghi sâu

Bình minh tỏa sáng mặt trời cao
Thầy thức dậy cùng bình minh rực rỡ
Từ Bình Dương, Thầy quay về Thành phố
Ngày mỗi ngày Thầy rọi sáng trường xưa
Xa mà gần, rất thực, rất mơ
Thầy sống giữa chúng con mãi mãi

Rừng cao su êm đềm rộng trải
Nhu chúng con nâng giấc ngủ Thầy
Một đời người vun đắp dựng xây
Sự nghiệp lớn chúng con gìn giữ
Thầy như nắng mặt trời soi tỏ
Yên lòng Thầy ơi! Tin ở chúng con.

Tháng giêng năm 2009

NGUYỄN TIÊU NGHE THƠ

Bắt chợt trên vai quàng áo ấm
Ai đó thương mình tuổi đã vơi
Đêm lạnh thơ che sao nổi gió
Lạnh mình e có lạnh sang ai !

Thơ nhập vào trăng hòa với sáo
Không ngờ áo ấm lại màu xanh
Chùng như ai đó lo mình úa
Khuya lạnh chia mình một chút xanh

Nguyễn Nguyễn

28.2.2002

TÌNH THƠ

Đêm Nguyên Tiêu hạt xuân rơi nhẹ
Chạm "Tinh sương ", nổi nhớ xanh mùa
Ô cửa nhỏ, gió lùa thật khẽ
Phút tự tình, trăng thấp lửa thiêng

Hoa bên lễn dứu dan cùng gió
Tựa "sóng tình dường đã xiêu xiêu" (*1)
Sương như khói, vắn thơ còn ngỏ
"Nguyễn Du tắt bớt trăng và vắn thấp ngọn đèn" (*2)

Đời dẫu bề ngò đâu ngang trái
Phút thặng hoa đau lúc tạ từ
Xót người tài "hoa dù rã cánh" (*3)
Vắn vẹn tình nghĩa nặng ơn sâu

Nghiên bút trĩu nỗi đau trần thế
Giọt tình thơ oà vỡ phận Kiều
Thơ với Người một đời tận hiến
Biếc xanh chồi, thắm đỏ nghĩa nhân

TP HCM, 16.12.2021

Triệu Kim Loan

(*1) "sóng tình dường đã xiêu xiêu "

(Trích Truyện Kiều, Nguyễn Du)

(*2) "Nguyễn Du tắt bớt trăng và vắn thấp ngọn đèn" (Trích Tinh sương, Lê Trí Viễn)

(*3) "hoa dù rã cánh" (Truyện Kiều, Nguyễn Du)

GIAO CẢM NGUYÊN TIÊU

Rộn rã sân trường đêm Nguyên tiêu
Đỉnh trầm xông nhẹ ngát hương thơm
Lung linh nền ngọc ngời khuôn mặt
Thanh tịnh, chò trắng...vời nhớ thương.

“Một lối tài hoa vạn nẻo đời”

“Lặng hết bao nhiêu lớp sóng cồn”

Bao nhiêu năm ấy Tâm tỏa sáng
Vạn nẻo đời từ một lối tài hoa.

Chầm chậm trăng lên, xuân nồng thắm
Sáo đàn réo rắt tiếng du dương...

“Tâm linh một thoáng bừng giao cảm”

Nguyên tiêu ...con đợi bóng Người về.

Thành phố Hồ Chí Minh ngày 21/01/2022

Đỗ Thị Minh Thêm

Người là ai

Tưởng nhớ thầy Lê Tri Viễn

RUMBA BOLÉRO

Dập đầu xa vắng

Thơ: LÊ TRỌNG TÍN

Nhạc: NHẤT TÚY

Người là ai? Người là đứa con hết lòng thương mẹ.

Người là ai? Người là vầng trăng lơ lửng nhớ thương

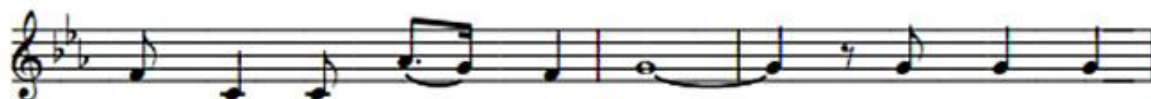
ai. Người là ai? Người là tình yêu đôi lứa ngậm ngùi.

Người là nhà thơ lẳng đọng ở tình sương.

Ôi thương nhớ, nhớ thương một dáng người mộc mạc.

Chân tình trọn nghĩa thủy chung. Tình bạn tình

thơ tình thầy trò tình chồng vợ. Trọn một tấm

lòng tạm biệt với Nguyễn Tiều. Người là ...

Kính tặng Thầy TS Lê Trọng Tín

Sài Gòn, 24-10-2015 NT

XUÂN VỀ CÙNG NGUYỄN KHUYẾN

Ba mươi năm, mãi miết một hành trình
Đi qua gian nan, Nguyễn Khuyến giờ vụt lớn
Tung đôi cánh giữa bầu trời, chao lượn.
Ngực căng tràn nhựa sống tuổi thanh xuân

Cội mai già đang vàng rục trước sân
Náo nức tháng Giêng, Nguyễn Khuyến chào Xuân mới
Vẫn chân cứng, đá mềm, thành công vậy gọi
Chất lượng hàng đầu, là thương hiệu của niềm tin.

Nắng cứ về thật dịu ngọt, lung linh.
Thấy chăng, cô học trò nhỏ miệt mài từng con số
Vào Đại học, đường em đi rộng mở
Nhu cánh buồm no gió thổi ra khơi

Trăng đêm rằm rải ánh sáng khắp nơi
Hoà ngọn nến thấp sân trường sáng rục
Đêm Nguyên tiêu, mùi hương trầm thơm nức
Mong “Người” về vui lại khúc thơ Xuân.

Tp HCM ngày 20/01/2022

Phạm Ngọc Tuấn

NHỚ TRƯỜNG, NHỮNG THÁNG NGÀY KHÔNG QUÊN

*Nắng có về dịu nhẹ mỗi sớm mai ?
Gió hanh hao có luôn qua khung cửa ?
Cây phong non góc sân trường đã đỏ ?
Hành lang dài, còn nhớ bước chân quen ?*

*Tháng chín về rồi, ai nhớ, ai quên ?
Mùa khai trường chỉ còn trong nỗi nhớ.
Lời tạm biệt vội vàng hôm nào đâu ai ngỡ,
Mùa tiếp mùa khắc khoải đến hôm nay...*

*Bỗng thấy mình có lỗi với hàng cây,
Chưa kịp lớn giữa sân trường bỗng rứt.
Bỗng thấy thương, thấy thương tiếng hát,
Từ lớp học nào còn vang vọng đâu đây.*

*Chẳng thấy phiền nữa đâu tiếng vọng máy bay,
Cắt lời giảng không còn nghe thấy tiếng.
Chẳng giận nữa đâu đám học trò lười biếng,
Cô ơi cô, con chưa kịp học bài...*

*Ừ thôi thì, đành tưởng tượng sớm mai,
Dậy thật sớm, vội vàng như ngày cũ.
Hành lang xưa, bước chân lại rộn ràng, đông đủ.
Biển cổ nào rồi cũng sẽ đi qua.*

Tháng 9/2021

Lê Thị Kim Ngân

MỪNG XUÂN HỌP MẶT

Trường cũ thầy trò về họp mặt
Cách xa đã sáu chục năm ròng
Thầy trai, trò đại đi đâu hết
Chỉ thấy cụ bà với cụ ông ?

Bỗng dung ai nấy đều thay tuổi
Thương quý ma, mê mẩn thiên thần
Cái thưở đại khờ chưa có tội !
Sững sờ : đâu nữa tuổi mười lăm ?

Chỉ có lòng thầy đi ngược tuổi
Thân chiều đông, hồn cứ xuân rằm
Trường sinh phép ấy nào xa lạ
Ngày lại ngày uống suối mười lăm :

Xuân Nhâm Ngọ

3/2002

Bình thơ:

MỘT TRÁI TIM YÊU

Bài thơ : **MAI CHIỀU**

Nguyễn Nguyên

*Xế chiều bỗng hỏi ban mai
Chiều mai sao lại chung ngày hờ em?
Tươi bầm đều máu về tim
Chung ngày sao lại còn riêng mai chiều?
Chung ngày là chuyện chung yêu
Ban mai chung nắng, xế chiều chung sương
Đã rằng mai nhớ chiều thương
Chung lòng ai nỡ chia đường chiều mai
Tình yêu nào biết tuổi trời
Tim còn máu đỏ thì đời còn yêu!
Gió đã quấy cánh bướm xiêu
Thuyền nào neo lại mà chiều mà mai
Yêu nhau biết tự bao giờ
Bờ tre lá rụng nắng hờ bên hiên?
Đất còn non nước hai bên
Thì tim còn cứ lâu bên với yêu!
Kể chi mai sớm xế chiều!*

(1983-1985)

Tứ thơ có điểm tựa là thời gian thường là tứ thơ xuất hiện trên những trang thơ có trái tim yêu tha thiết

“ Nhanh với chứ vội vàng lên với chứ ” (XD)

Hay

“ Em đâu dám nghĩ là vĩnh viễn

Hôm nay yêu mai có thể xa rồi ” (XQ)

Bài thơ **Mai chiều** của nhà thơ Lê Trí Viễn gói gọn thời gian mở đầu và kết thúc của một ngày nhưng tình thơ thì mở ra vô tận

Nhân vật trữ tình đã hóa thân vào giọt nắng xế chiều và hạt sương ban mai, những vật nhỏ bé, vô thủy vô chung trong vòng trời đất để trò chuyện, đối thoại. Mở đầu bài thơ là lời của *xế chiều hỏi ban mai*

“ *Xế chiều bỗng hỏi ban mai
Chiều mai sao lại chung ngày hờ em?
Tươi bầm đều máu về tim
Chung ngày sao lại còn riêng mai chiều?* ”

Hai câu hỏi trong thơ đều bắt nguồn từ cái tự nhiên, cái ngẫu nhiên: Câu thứ nhất: *Chiều mai sao lại chung ngày?*, câu thứ hai: *Chung ngày sao lại chia riêng mai chiều?*

Nhà thơ đi từ tên gọi cụ thể của buổi chiều và buổi sớm mai khác nhau để hỏi. Câu hỏi thứ hai thật ra là lời giải đáp cho câu hỏi thứ nhất. Hóa ra chung ngày là nhìn trên tổng thể, còn riêng là nhìn ở từng thời điểm. Hai câu hỏi giản dị nhưng chứa cả sự vận động của vòng tuần hoàn thời gian: sớm mai rồi lại xế chiều, mở đầu và kết thúc một ngày

Cái vỡ lẽ về riêng chung trong trời đất dẫn đến cái vỡ lẽ về riêng chung trong trái tim yêu. Đó cũng chính là sự giản dị mà sâu xa trong thơ Nguyên Nguyên

*“ Chung ngày là chuyện chung yêu
Ban mai chung nắng, xế chiều chung sương
Đã rằng mai nhớ chiều thương
Chung lòng ai nữ chia đường chiều mai ”*

Thoạt nhìn có vẻ như nhà thơ tập trung giảng giải cho lí do gọi *ban mai* và *xế chiều* là chung một ngày. Quá rõ ràng cho một luận lí bởi có quá nhiều điểm chung: Ban mai chung nắng, xế chiều chung sương, ban mai chung nhớ, xế chiều chung thương....Nắng không chỉ là của riêng xế chiều mà ban mai cũng có ánh bình minh, sương không chỉ riêng của ban mai mà cũng có lúc hoàng hôn. Ban mai tan sương để đón chào nắng mới, xế chiều tiễn đưa nắng để nhận vào lòng những giọt sương đêm. Tình đã chung, lòng đã chung, trong mình có ta, trong ta có mình thì gọi ban mai và xế chiều chung ngày là việc tất nhiên như tình thơ lai láng: *Sáng trông mặt đất thương xanh núi/ Chiều vọng chân mây nhớ tím trời*

Và nhà thơ đã mở cửa trái tim yêu sau những lí giải cùng đất trời:

*Tình yêu nào biết tuổi trời
Tim còn máu đỏ thì đời còn yêu!
Gió đà quyen cánh buồm xiêu
Thuyền nào neo lại mà chiều mà mai*

Nếu ban mai và xế chiều không cần phân biệt cứ gọi chung là thời gian của một ngày thì tình yêu cũng vậy: *Nào biết tuổi trời*. Trẻ trung như ban mai, già dặn như xế chiều khi yêu vẫn nồng thắm, mãnh liệt như nhau. Tuyên ngôn về tình yêu được khẳng định như một lời thề chắc nịch

“ Tim còn máu đỏ thì đời còn yêu ”. Lời tuyên ngôn này mở ra cả một chân trời của chữ yêu. Bài thơ dùng ban mai và xế chiều ẩn dụ về tình yêu nam nữ, về sức sống thanh xuân của tình yêu thiên trường miên viễn, nhưng với tuyên ngôn này ý thơ đã vượt khỏi ranh giới chữ nghĩa. Tim còn máu đỏ, còn nhiệt huyết, còn tồn tại trên đời là còn yêu, yêu cuộc đời, yêu con người, yêu cuộc sống, yêu cái nhỏ bé, giản dị, yêu cái lớn lao, cao cả

*Cảm ơn đời mỗi sớm mai thức dậy
Ta có thêm một ngày nữa để yêu thương*

Cần gì phân biệt ban mai hay xế chiều mà hãy mở lòng ra đón nhận và yêu thương. Cái hữu duyên trong cái sâu xa của phận người là cái vô tình trong hữu ý. Gió có ý quyen luyến cánh buồm nhưng con thuyền tình chưa chắc neo đậu. Gió hữu ý, thuyền vô tình thì không thành duyên. Đừng bỏ qua thời gian sống và yêu, nếu đã có tình thì không nên phân biệt sớm chiều hay ban mai. Đã định bắt đầu thì đừng chần chừ đang ở tuổi ban mai hay đã xế chiều!

Bài thơ kết thúc với lời nhắn nhủ: Hãy nuôi dưỡng trái tim yêu:

*Yêu nhau biết tự bao giờ
Bờ tre lá rụng nắng hờ bên hiên?
Đất còn non nước hai bên
Thì tim còn cứ lâu bền với yêu!*

Nhân loại đã yêu, đang yêu và chắc chắn sẽ còn yêu. Tình yêu có tự khi nào? Nếu lấy mốc thời gian từ thời ông Adam và bà Eva thì cũng không thể có câu trả lời chính xác. Chỉ biết tình yêu có từ khi có con người trên trái đất này với bao biến đổi của đất trời “*Bờ tre lá rụng, nắng hờ bên hiên*”

Bài thơ có điểm tựa tình yêu là vạn vật, cái thiên trường địa cửu: ban mai và xế chiều và giờ đây là *trời đất nước non*. Tình thơ như một lời khẳng định mạnh mẽ

*“Đất còn non nước hai bên
Thì tim còn cứ lâu bền với yêu!”.*

Nếu ở khổ thơ trên là *tim còn máu đỏ thì đời còn yêu* thì ở khổ thơ này *Tim còn cứ lâu bền với yêu*. Ngay cả sự sống không còn thì tình yêu vẫn mãi còn. Một thái độ bất chấp, vượt lên qui luật của tạo hóa. Nếu tạo hóa cho ta sự sống, cho ta thời gian của tuổi trẻ ban mai và thời gian cuối đời xế chiều thì con tim yêu tràn đầy sức sống thanh xuân mặc nhiên phủ nhận qui luật tạo hóa “*Kẻ chi mai sớm xế chiều*”

Có người 18, đôi mươi để bắt đầu yêu, nhưng có người từ 18, đôi mươi đến 80 vẫn luôn như bắt đầu yêu. Bởi tình yêu ở họ không chỉ khuôn hẹp trong tình yêu nam nữ. Họ yêu nhiều điều trong cuộc sống. Họ làm cho cuộc sống luôn mới mẻ đáng yêu. Đừng bi quan khi đến tuổi xế chiều, tuổi tác chẳng qua là những con số. Nếu cuộc sống này kết thúc thì sự sống vẫn tiếp tục tồn tại ở trong một sự sống khác, một hình dạng khác, một trạng thái khác. Vấn đề là chúng ta có mở lòng để sống để yêu, để cảm nhận tình yêu hay không? “*Tóc bạc tình xanh mộng chưa tàn*”

Thành phố HCM 24/01/2022

Phan Thị Thu Hồng

CHỈ CÒN THẤY NỤ CƯỜI TRONG ÁNH MẮT CỦA EM

(Kim Trọng- Nguyễn Khuyến Bình Dương)

*Chỉ còn thấy nụ cười trong ánh mắt của em
Những lớp học khẩu trang thời covid
Những chiếc khẩu trang trắng, đen, xanh, tím
Giấu mất đi nụ cười của em...*

*Ba năm rồi, xuân lại đến bên thềm
Trời vẫn xanh, chim líu lo ca hát
Chỉ có nụ cười em không còn tỏa nắng sân trường
Hay rộn ràng xôn xao trong lớp học*

*Chỉ còn biết nhìn sâu vào ánh mắt
Ánh mắt chờ những ưu tư phận người
Ánh mắt phảng phất nỗi buồn em cố tình chôn giấu
Hay nơi đáy lòng em lấp lánh một niềm vui*

*Biết làm sao giữa thế giới xoay vần đảo điên
Được nhìn thấy ánh mắt em mỗi ngày cũng là hạnh phúc
Giữa ranh giới mỏng manh: trần gian- địa ngục
Ta nương vào mắt nhau...*

*Rồi mặt trời lại sẽ mọc lên xua bóng tối đêm thâu
Rồi ngày mai sáng tươi lại đến
Và nụ cười em lại sẽ lấp lánh sân trường
Để tôi không chỉ được nhìn sâu vào ánh mắt.*

- Tháng 12 năm 2021 -

(Kim Trọng- Nguyễn Khuyến Bình Dương)

XUÂN SANG

Đất trời mở hội vào xuân
Nghinh tân, tổng cựu bang khuâng lòng người
Tâm xuân hé nụ mỉm cười
Cỏ non xanh tận chân trời thăm mây

Chấp chới cánh én gọi bầy
Ô kìa vũ hội giang tay đón mời
Nàng xuân nhẹ gót dạo chơi
Chị Hằng vén gió trăng rơi xuống trần

Gió mơn man điệu slow êm dịu
Trăng nghiêng lúng liếng lướt valse
Hoa cỏ say sưa rhum ba bước
Trời đất hòa nhịp khúc tango

Nghiêng nghiêng chén rượu đón nguyên tiêu
Sóng sánh sợi trăng gọi phiêu diêu
Say thơ, say nhạc, say vũ điệu
Chênh chao mơ đến khúc tiêu dao

Nguyên tiêu đêm nay sao vội vàng
Chưa kịp một câu chào xuân sang
Gió đã cuốn trăng rải đôi cánh
Ngự đỉnh bông lai tỏa ánh vàng

Mỗi năm một lần đón thượng nguyên
Trăng chẳng đợi ai, chẳng ưu phiền
Ước gì thời gian dừng chân lại
Để được say mãi với tình xuân

Xuân Nhâm Dần 2022
Trần Thị Hành Vân

LẶNG NGẮM MÙA XUÂN

Ta lặng ngắm mùa xuân nơi đáy mắt
Nghe miên man trong trẻo một làn sương
Nghe thời gian thì thầm chút vấn vương
Nghe gió về bên hương hoa thanh khiết.

Ta lặng ngắm nàng xuân xanh biếc
Kỷ niệm nào ru nhẹ giấc mơ xưa
Mùa xuân ơi thương nhớ sao cho vừa!
Khi khép lại khung trời xa vắng.

Ta lặng ngắm hồn xuân trong hương nắng
Thấy dịu dàng sắc hoa tím bâng khuâng
Sâu lắng nhẹ êm khúc yêu dấu thương ngàn
Hương tóc mềm ngọt ngào nơi cuối phố.

Ta lặng ngắm ta một đời trần trở
Thấy riêng ta lưu luyến một cung đàn
Mùa xuân về nỗi nhớ mênh mang
Ta hát khúc xuân ru hoài kỷ niệm...

Sài Gòn, 1/1/2022

Phan Thị Mỹ Huệ

XUÂN GIAO

Chợt cảm hương bay tự thuở nào?
Ánh vàng nắng sớm thoảng sương cao.
Long lanh mặt nước mây từng đóa,
Rực nở hoa xuân tình xuyên sao!

Trải rộng tầm xa lúa biếc xanh.
Sắc vàng hạt trĩu sương long lanh.
Gợi tình nhớ chuyện nàng Thơm nhỏ,
Ngóng đợi chờ trông duyên chẳng thành!

Đông đúc Bến Thành vui đón mời,
Dáng người bung bán đẹp ngời tươi.
Kẻ mua người sắm xuân chào Tết,
Khách đến mãi mê đẹp đất trời!

Thơ thần lòng ai quyện khói trầm,
Chùa gần vắng vắng tiếng xin xăm.
Áy người đoán quẻ mùa xuân mới,
Ước hẹn duyên lành suốt cả năm!

Ngô Hoàng Duy

CẢM XÚC MÙA THU

Nhớ về trường giữa mùa đại dịch,
Xen lẫn âu lo, vất vả, nhọc nhằn.
Bục giảng yêu thương, bảng đen, phấn trắng
Tạm xa rời ...với muôn nỗi ngổn ngang...

Ba mươi năm cho một hành trình,
Tháng năm trôi vẫn căng tràn sức trẻ.
Đến rồi đi như cánh chim không mỏi
Xây đắp vun trồng cho mơ ước ngày mai.

Em nhớ không? Những tháng năm qua ấy?
Bóng dáng hai Thầy vẫn nguyên vẹn tài hoa.
Dạy chữ, dạy người bao ân tình sâu nặng,
Để hôm nay cho em ...mọi nẻo đời.

Trường hôm nay trong tiết thu sang,
Sân trường rộng và hàng cây vươn thẳng.
Em nhìn nắng nhìn vòm trời xanh thẳm,
Thầm ước ao, năm tháng cũ quay về...

Thành phố Hồ Chí Minh ngày 9/10/2021

Đỗ Thị Minh Thêm

KHOẢNG LẶNG

Đã bao lần nơi khoé mắt trong veo
Của các em như có gì muốn nói
Tuổi học trò những vui, buồn, nông nổi
Hoà lẫn trong nhau giữ kỉ niệm một thời.

Buổi học hôm nay cô hướng đến cuộc đời
Bằng tình bạn vững bền và đẹp
Các em thỏa mình mở rồi lại khép
Ríu rít, say mê chia sẻ chuyện chính mình.

Kì lạ thay tất thấy động ở chữ "tình"
Mà các em đã tự mình cảm lấy
Giữa cuộc sống bộn bề cần lo toan đến mấy
Vẫn vút lên nét vô tư tuổi học trò.

Cũng có lúc lắng lòng từ câu chuyện đầy âu lo
Khi các em nghĩ và thốt lời về cuộc sống
Có những nỗi đau dù ko cùng huyết thống
Tình bạn đến rồi đi thật vội vàng.

Bỏ lại sau lưng bao cảm giác ngỡ ngàng
Tuổi mới lớn còn nhiều điều khám phá
Giọt nước mắt nhẹ nhàng rơi trên má
Khóc thương người phận yếu mệnh hẩm hiu.

Và cũng có những tình bạn dc chặt chiu
Từ những tháng năm học trò rục rờ
Bỏ lại sau lưng bao phút giây bỡ ngỡ
Xích lại gần nhau với ngôi nhà lớn này.

Nguyễn Khuyến - nơi đây sẽ giúp em dạn dày
Từng bước trưởng thành lớn dần trong suy nghĩ
Cả hành động sẽ được cân nhắc kĩ
Theo thời gian em khôn lớn từng ngày.

Nguyễn Thị Kim Dung

TRỞ VỀ NHÉ BẠN OI!

Mình cùng hẹn trở về nhé bạn ơi!

Để lại được gần nhau, dấu chỉ kịp trao ánh mắt, hoặc nắm tay vội vàng, hoặc vài câu thăm hỏi...

Đếm vội đốt tay, mới hay ngày chia li cũng đã lâu rồi!

Năm tháng khóc cười theo dòng đời mãi miết

Thanh xuân trở thành một giấc mơ vời xa biên biệt

Bỗng một ngày nhận ra bao sợi trắng trên đầu...

Bỗng một ngày thảng thốt: bạn giờ ở nơi đâu?

Thầy Cô ơi! Tám lưng gầy hằn oằn thêm bao mỗi mết?

Cây phượng vĩ ngày ấy bạn và tôi khắc lên bao dấu vết- kỉ niệm một thuở xanh dưới mái trường

Phượng dù đau vẫn mỉm cười bao dung, tháng năm qua vẫn yêu thương giữ gìn ta kí ức

Cùng về nhé bạn ơi! Để trả nợ những nghĩa ân suốt một đời không hết

Trả nợ mái trường, Thầy Cô, bè bạn

Trả nợ con đường tháng Năm xác phượng đỏ rực, trả nợ cả tiếng ve héo gầy để ta nhận ra mình đến lúc phải lớn khôn...

Mình về nhé bạn ơi! Để cùng gom kỉ niệm

Vạt áo một mình ta gom e không hết- kỉ niệm đầy một cõi, tháng năm xa bụi đã phủ dày

Về để cùng ôm nhau một lần và khóc...

Khóc cho thỏa bao nhung nhớ, bao hờn tủi, bao hạnh phúc, bao khổ đau

Ôm nhau thật chặt để xoa dịu đi những bơ vơ của phận đời lưu lạc

Ôm nhau để cười mà nhìn sâu và bao dung cho khóe mắt, mà thương cho những vết chân chim không lời...

Hãy bỏ lại những ồn ào phố xá xa lạ mỗi ngày

Để về nhé bạn ơi, một ngày thôi, một giờ thôi, một phút thôi, một giây thôi cũng được

Trở về để nói lời xin lỗi Thầy Cô- xin hãy tha lỗi cho chúng em bởi lẽ để con đò quay về

lặng lẽ

Tháng năm dài, đò vẫn đợi bến sông

Trở về nhé bạn ơi! Để xin lỗi mái trường

Cỏ phủ kín con đường dấu chân ngày trở lại

Trở về nhé bạn ơi! Để cảm ơn những tháng ngày xa ngái

Đã cho ta trưởng thành, cho ta biết dịu dàng, cho ta biết yêu thương...

Trở về nhé bạn ơi, kéo lỡ một đoạn đường

Về với nhau để cùng xây kỉ niệm

Hẹn bạn ngày trở về trong yêu thương lưu luyến

Trong rộn rã nói cười cho bỏ những cách xa...

(Tháng 6 năm 2021)

(Kim Trọng- Nguyễn Khuyến Bình Dương)

DÁNG XUÂN

Mai đào khoe sắc nở tràn trề,
Lũ lượt bướm ong tranh kéo về.
Dáng cỏ nghiêng mình đón nắng mới,
Hân hoan trời rộng khắp muôn bề.

Nàng xuân đã đến quê hương ta,
Tha thướt bóng hình khắp mọi nhà.
Vạn vật hồi sinh như báo hỷ,
Rộn ràng đàn én hát vui ca.

Ô kìa! Huyền diệu chính là đây,
Ưng múa uyên bay vui ngất ngây.
Hòa hợp tương giao long phụng hội,
Sắc hương lên tận chín tầng mây.

Ánh vàng lả lướt chôn nhân gian,
Lãng mạn đêm trăng thêm ngập tràn.
Tinh tú trời cao lấp lánh sáng,
Lòng người phơi phới thật hân hoan!

Ngô Hoàng Duy

Bình thơ:

TẶNG LỊCH

Vương Thừa Việt

TỎ TÌNH MÙA XUÂN.

Tặng lịch vào ngày xuân là một việc làm rất bình thường của cuối năm cũ đầu năm mới nhưng Vương Thừa Việt tặng lịch không đơn giản tí nào. Tặng lịch mà làm cho người nhận lịch phải bất ngờ, phải thẹn thùng, phải lo lắng. Vương Thừa Việt mượn lời tặng lịch mà nói chuyện khác, mà tỏ tình, mà cầu hôn.

*Tặng em quyển lịch làm quà
Tặng em hết thảy năm xa tháng dài
Bốn mùa cầm ở trong tay
Thẹn thùng chi, chọn một ngày đi em.*

Trong tình yêu, lời tỏ tình, cầu hôn đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong hành trình tình yêu đôi lứa nhưng không dễ gì để ngỏ lời, không ít người đã mượn thơ ca để gửi gắm nỗi niềm. Vương Thừa Việt đã như thế.

Đọc bài thơ ta như cùng thẹn thùng cùng với cô gái vì quá bất ngờ trước lời tỏ tình có duyên của chàng trai. Tặng lịch vào mùa xuân, hành động bình thường. Lịch thì có đầy đủ *năm xa tháng dài*, cũng rất bình thường. *Bốn mùa cầm ở trên tay* một hình ảnh rất thực nhưng cách nói thật khéo léo. Để đến câu cuối *chọn một ngày đi em* thì quá bất ngờ. Cô gái như sống trong giấc mơ trước lời tỏ tình của chàng trai. Ngày đó là ngày gì? Ngày lành tháng tốt? Ngày xe duyên? Không nói ra nhưng ai cũng hiểu là ngày gì rồi.

Các từ ngữ nói về đặc điểm của quyển lịch như *năm xa tháng dài*, *bốn mùa cầm trên tay* là cái nền để chuẩn bị cho sự xuất hiện của *chọn một ngày* bất ngờ ở cuối bài thơ. Hình ảnh *chọn một ngày* là nhãn tự của bài thơ, nó bộc lộ sự kín đáo, tế nhị trong cách tỏ tình của chàng trai. Tạo nên nét duyên thầm cho bài thơ.

Cách tỏ tình kín đáo tế nhị trong bài thơ Tặng lịch ta thấy rất phổ biến trong ca dao.

Với bài ca dao *Tát nước đầu đình*, chàng trai cầu hôn một cách khéo léo trong việc dùng từ *về* :

*Áo anh sứt chỉ đường tà,
Vợ anh chưa có, mẹ già chưa khâu.
Áo anh sứt chỉ đã lâu,
Mai mượn cô ấy về khâu cho cùng.*

Về khâu chứ không phải *tới khâu, đến khâu, qua khâu, lại khâu...* vì *tới, đến, qua, lại...* rồi cũng phải quay về nhà của mình, còn *về khâu* là là đích đến cuối cùng, về nhà của mình, làm cho ta liên tưởng đến *xuất giá tòng phu*, cô gái về nhà chồng. Đây không phải là tỏ tình, cầu hôn cô gái một cách kín đáo thì là lời gì đây !

Hay như lời tỏ tình của một anh chàng say (say sưa có lúc cũng có ích đấy chứ). Say nhưng vẫn tỉnh táo để làm cho cô bán rượu phải nhớ mình suốt đời:

Còn trời, còn nước, còn non,

Còn cô bán rượu anh còn say sưa.

Từ *say sưa* ở cuối bài ca dao quá độc đáo. Say rượu hay say tình đây! Cô bán rượu chắc không học hành nhiều nhưng cũng đủ kiến thức và nhất là tâm hồn để bắt được nhịp rung động của trái tim chàng trai qua từ *say sưa*. Có thể nào qua từ *say sưa* này mà chàng trai và cô gái bước sang một trang mới của tình yêu hay không !

Cũng như lời nhờ vả hơi bền lên , có ý thăm dò của một chàng trai:

Mình về nơi ấy đường xa

Mượn mình làm mối cho ta một người

Một người mười tám đôi mươi

Một người vừa đẹp vừa tươi như mình.

Tính chất bắt cầu của toán học được chàng trai vận dụng rất tài tình. Cô gái không thể nào làm ngơ trước lời nhờ vả của chàng trai. Lời nhờ vả ấy không phải là lời tỏ tình hay sao !

Rất nhiều cuộc tình được chớm nở và kết thúc tốt đẹp từ những lời tỏ tình kín đáo, tế nhị và rất có duyên như vậy.

Văn học dân gian là mảnh đất tốt để văn học viết uơm mầm và phát triển, thi pháp của văn học dân gian đã được các nhà văn hiện đại vận dụng một cách sáng tạo và độc đáo. Cách tỏ tình kín đáo, tế nhị và có duyên của văn học dân gian đã được các nhà thơ hiện đại làm cho đẹp thêm.

Bài thơ *Tặng lịch* của Vương Thừa Việt đã làm cho cách tỏ tình của những chàng trai cô gái thêm phong phú đa dạng, làm tăng thêm vẻ đẹp, vẻ lãng mạn trong thơ trữ tình.

-ĐINH QUÝ ĐỆ-

VIẾT CHO NGƯỜI RA ĐI ...

Ngày tôi đến

Sao không chờ không đợi ?

Tin nhắn cuối cùng - cách đó không lâu !

Ngày tôi đến

Bình Dương - tê tái .

“Những hẹn hò từ nay khép lại”

Lá vàng theo gió về đâu ?

Cửa lớp- sân trường in dấu

Học trò ngỡ ngác trang Văn

Đồng nghiệp thương Anh không khóc

Nỗi đau se buốt trong lòng

Ngày tôi đến

Trống trường nao nức

Lời Anh theo khói bay rồi

Tôi đi nhật tìm kí ức..

Đâu đây

khoảng trống

Vô hồn...

Sài Gòn- Bình Dương , ngày 10/01/2022

(Đan Thanh- Nguyễn Khuyến Bình Dương)

Cảm nghĩ:

NGUYỄN KHUYẾN VÀ TÔI

“Tôi vẫn nhớ những ngày thu năm ấy,
Bước đến trường với tâm trạng băng khuâng.
Chân bước đi lạ lẫm những con đường,
Khoảng trời rộng một màu xanh trong vắt...”
(Sắc màu Nguyễn Khuyến)

Tôi đến *Nguyễn Khuyến* vào mùa thu năm học 1996-1997, tức là sau 5 năm trường thành lập. Ngày ngày đến trường, tôi rất yêu khoảng trời trước mặt. Tôi yêu con đường đến trường. Yêu những hàng cây khi trời lộng gió. Tôi yêu tiếng mưa rơi nặng hạt trên mái tôn. Yêu sân trường, yêu lớp học. Tôi yêu các em học sinh, yêu những giờ trên bục giảng. Và thế là tôi yêu Nguyễn Khuyến. Tôi nhận ra mình rất hạnh phúc khi đến được với Nguyễn Khuyến!

Tình yêu làm tôi có cảm xúc trong những ngày giảng dạy ở đây. Nguyễn Khuyến là nơi tạo nguồn cảm hứng cho tôi sáng tác Thơ ca. Một chiếc lá rơi, một cơn gió nhẹ hay cây thước gỗ mạnh của thầy Quản nhiệm cũng làm xao động lòng tôi. Nhìn học sinh không thuộc bài làm thầy Quản nhiệm buồn, tôi cũng xót xa... Tôi làm thơ băng quơ và thường thường thì để gió cuốn đi... Cho đến một ngày, tôi giữ lại những bài thơ này. Đó là năm đầu tiên ra đời Tập san của Nguyễn Khuyến – Năm học 2002-2003. *Hai mươi lăm bài thơ viết cùng Nguyễn Khuyến, nói về những người Thầy cho tôi niềm vui, sự sống; nói về tâm tư, tình cảm của những cô cậu học trò với niềm ước mơ xanh, sự trăn trở về tương lai, tình thầy trò thắm thiết ...*

Nói đến Trường Nguyễn Khuyến, đầu tiên tôi nhớ đến những người Thầy đã sáng lập ngôi trường này- Thầy Hiệu trưởng Lê Trí Viễn và Thầy Hiệu phó Nguyễn Ngọc Phấn. Với tôi, hai Thầy là người đã thay đổi nhận thức, suy nghĩ của tôi. Một người thầy trang bị cho tôi kiến thức dạy môn Ngữ văn; một người thầy cho tôi sức mạnh niềm tin, lòng yêu thương con người. Hai người Thầy là một sự kết hợp hoàn hảo của chữ *Duyên* để tạo nên một Nguyễn Khuyến đẹp mãi trong mắt mọi người. Từ 2002 đến 2018, tôi viết 14 bài thơ về hai Thầy. Mỗi Rằm tháng giêng tôi đều nói về hai thầy bằng tấm lòng tri ân và kính yêu sâu sắc: *Cảm nhận về đêm Nguyên tiêu, Ngày thầy mất, Nhớ Thầy, Tự hào, Tri ân, Sắc màu Nguyễn Khuyến, Người thầy đến giữa cuộc đời ...v.v.*

Cảm xúc về Nguyễn Khuyến còn dành cho đề tài học sinh, quý thầy cô Quản nhiệm. Năm 2002- 2003, ngoài Tập san Nguyễn Khuyến ra đời, trường còn tổ chức những hoạt động ngoại khóa. Một sáng nọ đến lớp, tôi ngạc nhiên vì lớp 11A1 vắng tanh, không một bóng người. Hóa ra, các em đã đi thăm người già neo đơn nhưng giáo viên Quản nhiệm chưa báo kịp với tôi. Không gian vắng lặng, bàn ghế im lìm, những song gỗ trên tường như nói cùng tôi, học sinh đã đi rồi “ *Mở rộng đời, khép lại một trang thơ,/ Cửa sách vở và hai giờ Văn học*”. Tuy không học được lời thơ hay ý đẹp nhưng các bạn ấy sẽ hiểu đạo lí làm người, nhận được nhiều tình nghĩa yêu thương. Chính âm thanh của cuộc sống đời thường kết hợp với thơ văn trong trường học sẽ giúp cho học sinh Nguyễn Khuyến có “ *Nụ cười hồng và trái tim sắc thắm,/ Cuộc đời người không khép khiêng chân đi*” (Ngõ ngang).

Với trường Nguyễn Khuyến, thầy cô Quản nhiệm là hình ảnh thân thương nhất đối với học trò, đặc biệt là Quản nhiệm 12. Tôi nhớ vào một buổi chiều nọ, nhiều học sinh không thuộc bài Văn, cả lớp bị phạt đứng và khuôn mặt thầy Quản nhiệm thật buồn. Tất cả học sinh nghẹn ngào và tự hứa phải thay đổi chính mình khi nhìn thấy:

“*Thầy đứng lặng giữa trang sách vừa mở,
Em nhạt nhòa nước mắt cứ tuôn rơi.*”

*Cả lớp học cúi đầu không tiếng động
Chiếc đồng hồ nhè nhẹ vẫn buông lơ
Nghe tan loãng màu trời chiều nhạt nắng
Tàn lá xanh thấp thoáng bóng chim về”
(Nỗi buồn)*

Chăm lo cho học trò mình bằng tình thương và trách nhiệm nhưng người thầy Quản nhiệm vốn không nói những lời hoa mỹ mà rất mạnh mẽ, dứt khoát trong ngôn từ, hành động nghiêm khắc. Vì thế, có nhiều học sinh chưa hiểu hết nỗi niềm của thầy, hay trách móc... Từ tâm sự của một thầy Quản nhiệm trẻ, tôi viết bài thơ “*Lời thầy gửi em*”:

*“Có bao giờ em nghĩ một con người,
Gỗ đá mấy cũng bao điều trần trở!
Ai cũng thế, cùng chung một nhịp thở
Có trái tim nào thiếu những yêu thương?”*

Nhìn các em miệt mài bên sách vở, ôn thi trong những ngày kiểm tra, vui đùa chạy dọc theo hành lang, cùng ngồi bên nhau thầm thì to nhỏ, có giây phút chia tay, ký tên trên áo, tôi yêu một thời đến lớp của các em và của chính mình: “*Và ai cũng có một thời như thế/ Một thời hồng - đẹp để những vần thơ/ Một thời xanh- tha thiết những ước mơ,/ Một thời tím bâng khuâng bên cửa sổ.*” (Có một thời như thế).

Vô tư, hồn nhiên là vậy nhưng các em cũng có những lúc trần trở, suy tư về mùa xuân, tuổi trẻ, tương lai... Cha mẹ, thầy cô, ai cũng mong các em học giỏi, đỗ đạt cao, để có một tương lai tươi sáng. Các em hỏi tôi rằng: Tương lai là gì vậy Cô? Thay lời muốn nói, tôi trả lời bằng một bài thơ lục bát dài. Tương lai là những môn học mà các em đang trải qua, hãy hiểu và vận dụng nó. “*Tương lai là một bài thơ (...)* là vật lí giao thoa, tán sắc ánh sáng (...), là một lịch sử dài, là bài toán với Không gian- hàm số muôn màu”... Và kết thúc, thấy tương lai xa mà kỳ thực nó rất gần với chúng ta. Hãy cứ sống trong mỗi giây, mỗi phút, quyết tâm học hành. Sống vui, sống khỏe, biết cười “*Những người trân trọng đời tươi/ Tương lai sẽ sáng ngay từ hôm nay*” (Tương lai). Năm 2009- 2010, lần đầu tiên học sinh 12A1 mời giáo viên bộ môn uống trà nóng trong giờ giảng dạy. Xúc động trước chân tình của hai bạn nhỏ, tôi sáng tác bài thơ *Hương trà*: “*Trà thơm, thơm những nụ cười/ Trà tươi như những cuộc đời nở hoa*”. Người giáo viên cảm nhận được cái đẹp trong đôi mắt của học trò mình và nhận ra hạnh phúc đời thường từ những tâm lòng thơm thảo ấy, đã tạo nên một sức mạnh diệu kỳ:

*“ Niềm vui trong phút giây này,
Ươm mầm thành hạt những ngày bội thu.”*

Thời gian trôi qua như dòng nước chảy, cứ mỗi mùa thi Tốt nghiệp tháng 5 thuở ấy, tôi lại xúc động. Có những đêm ôn tập, đèn sáng trưng. Trong lớp học có tiếng học bài nho nhỏ, học sinh bên nhau giải bài toán khó và ngoài kia, một không gian lặng lẽ, cây lá xôn xao...Tất cả như một bức tranh đẹp in đậm trong tôi. Thỉnh thoảng, có em đứng nhìn mưa rơi qua khung cửa lớp và lòng nao nao buồn. Những hạt mưa long lanh đã vương vào mắt ai?!... Những nuối tiếc, nỗi nhớ thương cứ vội vợi trong lòng của học sinh và thầy cô vào những ngày cuối năm học:

*“ Sân trường cây lá bâng khuâng,
Làm sao níu giữ tuổi hồng đã qua!
Có chẳng nhạt cánh hoàng hoa,
Gửi vào trang sách ngọt ngào yêu thương”
(Mùa thi)*

Dường như ai cũng hiểu quy luật cuộc đời, có hợp rồi có tan. Nhưng chia xa bao giờ cũng da diết, khó quên vì “ Ở đây có một trời mơ,/ Cây xanh mái đỏ một thời trẻ trung./ Ở đây có khoảng trời gần, Mai sau tìm lại bao giờ thấy đâu!...”(Khoảng trời bình yên). Sau Kỳ thi THPT và ĐH, những mùa bội thu đã đem lại niềm vui và hạnh phúc cho Nguyễn Khuyến. Rồi xa mái trường một thời gắn bó, đi giữa cuộc đời, bôn ba với cuộc sống, có một học sinh khi về thăm trường, đã tần ngần, ngậm ngùi nhớ thầy Quản nhiệm ngày xưa. Dù đã qua bao năm tháng, người thầy vẫn lặng thầm đưa những chuyến đò sang sông. “Thời gian vẫn một tấm lòng (...)
Thời gian vẫn có dòng sông bên trời !”. Người học trò năm nào, bây giờ mới hiểu: “ Đi rồi mới thấy nắng mưa,/ Xa thầy mới nhớ nụ cười chiều hôm./ Hóa ra mảnh đất tâm hồn,/ Là mảnh đất ấy- vun trồng đời con.”

Những bài thơ về Nguyễn Khuyến vẫn chưa nói hết... nhưng tôi xin dừng lại nơi đây .... Xin tri ân mảnh đất đã ba mươi năm đây vất vả:

Cám ơn Nguyễn Khuyến đã cho tôi niềm hạnh phúc!
Cám ơn những người thầy đã cho tôi giá trị cuộc sống,
Cám ơn những cô cậu học sinh cho tôi niềm vui tuổi trẻ,
Cám ơn đồng nghiệp luôn sát cánh yêu thương,
Cám ơn tất cả những con người hội tụ về đây.
Đi đâu xa để tìm con đường dài hạnh phúc ?
Nhìn về đâu để thấy ngọn lửa hồng miền đất hứa?
Chính nơi đây- Nguyễn Khuyến- có sức mạnh này!

Lê Thị Nga

Thầy hãy yên lòng

Thơ: Lê Trọng Tín
Nhạc: Nhật Túy

§ Tinh cảm thiết tha

Hãy yên lòng Thầy ơi giữa đất trời Bình Dương xanh mát.
Hãy yên lòng Thầy ơi Thầy thức dậy bình minh rực rỡ.

Thầy nằm đây yên giấc ngủ ngon có chúng con
Tràn niềm vui Nguyễn Khuyến Bình Dương đã khơi sắc.

Bước tiếp bước theo chân Thầy mãi mãi xứng lòng Thầy mong mỏi.
Tin ở chúng con yên lòng giấc ngủ muôn đời luôn tươi ...

Dạy học sinh nên người học giỏi DANH - CHÍ - TÍN - THÀNH nhờ kỹ ghi
sâu. Rừng cao su êm đềm rộng trải như chúng con nâng giấc ngủ

Thầy. Một đời người vun đắp dựng xây sự nghiệp lớn chúng con gìn
giữ. Bình minh lên ánh hồng tỏa sáng theo ánh dương Thầy bước quay
về. Ngày lại ngày Thầy rạng sáng trường xưa Thầy sống

giữa chúng con mãi mãi. ... sáng. Rất thực rất
mơ tuy xa mà gần Thầy giữa chúng con ngọt lịm bài thơ.

1.
3
2.

Xuân Ất Mùi 2015